

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

בשורה טובה לשוחרי התורה
ולחובבי תורת בריסק

יותר
מ 500 עמוד
נוספים

אבא בם

ספר מיוחד במינו
עמ"ס זבחים
"מהדורא תניינא"

ואיתו עמו כרך נוסף של ספר אבא בם על מסכת יומא
אשר כידוע הוא השלמה גדולה והיקף עצומה לכל לומדי סדר קדשים

הכולל בתוכו הערות וביאורים שנתבררו ונתלבנו
בין כותלי "ישיבת בריסק"
עם הרבה שמועות ממרנן

ויבלחט"א
מרן הגא"י הלוי שליט"א

מרן הגרי"ד זצ"ל

מרן הגרי"ז זצ"ל

וגם שמועות מתלמידיהון ותלמידי תלמידיהון
בכל מקומות מושבותיהם

גם אתה יכול ללמוד בישיבת בריסק

קה את הספר "אבא בם" לתוך ביתך
ואתה נכנס מיד אל השיעור
של מרן הגרא"י הלוי שליט"א

ובסופו נלווה אליו קונטרס מיוחד במינו
"בשבילי בריסק"
"דרך הלימוד" במשנת רבותינו לבית בריסק

אפשר להשיג ספרים הקודמים אצל המחבר 848.373.8458

- ספר אבא בם עמ"ס כבא קמא פרק מרובה
- ספר אבא בם עמ"ס כבא קמא פרק ארבעה אבות
- ספר אבא בם עמ"ס מכות פרק כיצד העידים
- קונטרס אבא בם עמ"ס כבא מציעא וגיטין

הפצה ע"י עם הספר
imhaseferlevitz@gmail.com

Machon Sofrim Publication
732.330.6653

פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י-ה

ספר אבא בם

על מסכת זבחים
דף ב' – דף פ"ט

הערות וביאורים על סדר הדף
שנתבררו ונתלבנו מתוך דיבוק חברים
ושמיעת השיעורים בין כותלי
ישיבת בריסק

ובסופו נלוו אליו שני קונטרסים

"קונטרס הערות עמ"ס מנחות"
הערות וביאורים בב' פרקים הראשונים
דמסכת מנחות
"קונטרס בשבילי בריסק"
"דרך הלימוד" במשנת רבותינו לבית בריסק

בעזרת החונן לאדם דעת

אלעזר בלאאמו"ר הרב מרדכי שליט"א ראב"ן

"מהדורא קמא" יצא לאור - חודש ניסן תשע"ח
ועכשיו יוצא לאור ב"מהדורא תניינא" מחודשת עם הרבה הוספות
חודש אלול תשפ"ה

אם עקר שמיייהו צהדיא אזו צאמת נעקר הסתמא, והוי חסרון צעיקר תורת לשמה ולא מנד "פסול מחשבה", וז"ע, [ועי' בחידושי ר' לייב מאלין מש"ב בזה].

ב' נפק"מ בזה מבעל ה"יונת אלם" בשם הגרי"ז ובקונטרם "יונת אלם" מהגאון ר' יונה מינסקער זצ"ל הי"ד [עמוד 24], הציא כמה נפק"מ בין יסודו של הגרי"ז שכתב לחדש דהך פסולא דשללא לשמה אינו מנד ש"חסר" לשמה, [שהרי צזכחים אמרי" ד"סתמא לשמה", וממילא אפי' כשמכוון להדיא של"ש, מ"מ הקרבן נקרב ממילא לשמה, ובדמטו "בבי מדרשא דיישיבת בריסק" הלשון: "עם מוט ואך לשמה"], אלא דהוי דין מנד עלמו דצמחשבת שללא לשמה חל "פסול מחשבה" הפוסלת, וכדלהלן:

[א] נפק"מ ראשונה הוא ממה ששמע הגאון ר' יונה מינסקער הי"ד מרבו מרן הגרי"ז זצ"ל [בששמע שיעוריו בעיר בריסק דליבא], וז"ל: "והנפק"מ צזה אם קיבל צמחשבת שללא לשמו אם יוכל לחזור ולקבל הדס הנשאר, דאם רק משום דחסר לשמה אכל לא חל שום פסול, יכול לחזור ולקבל, אכל אם הויא מחשבה הפוסלת, הלא כבר נפסל הקרבן, ואי אפשר לחזור ולקבל כמו צמחשבת פיגול, דמצואר צזכחים דף כ"ו דצקבלה צמחשבת פיגול א"א לחזור ולקבל ומשום דכבר נפסל הקרבן", עכ"ל.

[ב] וכתב הגאון ר' יונה מינסקער הי"ד שם עוד נפק"מ ממה ששמע מפי רבו מרן הגרי"ז זצ"ל, וז"ל: "ויש עוד נפק"מ לדינא, דקיי"ל פסולו צגופו יסרף מיד, צדס וצבעלים, טעון עיבור צורה [עי' פסחים דף פ"ג], ואם

יימא דפסול שללא לשמה הוא משום דחסר לשמה, והקרבן פסול משום דלא נעשית העבודה צהכשר, אכל לא חל דין פסול על הקרבן, דעבודה שללא לשמה הוי כלא עבד כלל, ולא הוי פסולו צגופו כמו נשפך הדס, אכל אם הוא מחשבה הפוסלת, יש כאן פסול קרבן כמו מחשבת פיגול, והוי פסולו צגופו", עכ"ל.

אולם יעיי"ש שדוחה דאולי י"ל דאף צ"מחשבה הפוסלת" מ"מ לא מיקרי "פסולו צגופו", דפסולו צגופו לא הוי אלא כעין פיגול שחל הפסלות על עצם ה"צשר", אכל היכא דהוא רק פסול צ"קרבן" ולא פסלות על הצשר לא הוי "פסולו צגופו", יעו"ש.

ג' הערות מהג"ר אליהו ברוך פינקל על דברי הגרי"ז בדין שלא לשמה בקדשים

והנני להעתיק ג' הערות על דברי הגרי"ז אשר ראיתי ב"קונטרם הערות בדברי מרן רי"ז הלוי" שנכתב בבת"י הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל, על דברי מרן הגרי"ז הידועים בדינא דשלא לשמה בקדשים, [אשר כתבו הגרא"צ זצ"ל צערב שב"ק שלח שנת תשל"ה דרך לימודו, ומוצא צמילואו צקובץ ישורון חלק מ"א עמוד תקכו], ואלו דבריו:

הערה א' של הג"ר אליהו ברוך פינקל על דברי הגרי"ז

[א] "וכבר ראו רבים כן תמהו, מסוגית הגמ' ריש צזכחים [דף צ: ב:], חנן כל הצזכחים שצזכחו שללא לשמן וכו' טעמא דשללא לשמן הא סתמא עלו נמי לצעלים לשם חובה אלמא

ללמד הדין הז' ד"מחשבת שלא לשמה הוא מחשבה הפוסלת", ומשו"ה הכך ז' דינים מיטך שייכי להדדי. [והוסיף בזה הגרי"ז עוד, דלעולם עזם מעשה המחשבה דשלא לשמה הוה מחשבת עקירה, ורק דחלות המחשבה אינה עוקרת את הלשמה, אלא משוי עליה חלות פסול, ונמצא דאי לאו קרא דמנוחתן לשוחטן לשמן לא הוי מעשה מחשבה כלל, ודו"ק].

"ולפ"ז ניחא שפיר הקושיא הנ"ל, דמנ"ל לחלק בין פסח וחטאת לשאר קרבנות צדין סתמא פסול, דמאחר דאשכחן לענין פסול המחשבה דחלוק פסח וחטאת משאר קרבנות, ממילא שמעינן מינה נמי לענין עיקר דין לשמה, דבפסח וחטאת הוא לעיכוזא ובעולה ושלמים הוי רק לענין דלא עלו, ורק דלמסקנא דסתמא לשמה, אמרינן דלעולם לא חסר בהלשמה כלל, וא"כ לא שייך צמציאות הך פסולא, אצל להו"א דגמ' שפיר מתחלק הפסול בין הקרבנות אף לענין סתמא, ומשום דדין מחשבה הפוסלת הוא תולדה מעיקר דין לשמה. וכ"כ בחי' הגרא"ל מאלין".

"ועל דרך הפלפול עלה דעתא ליישב ההערה, דהנה כ' הגרי"ז צה"ל פסוקהמ"ק דלעולם כל דין לא עלו בחטאת נפסל ממילא הואיל וחטאת לא אחי צנדבה, וליכא בחטאת תורת הכשר הקרבה דשלא לשמה הנלמד מקרא דנדבה יהא, עי"ש. ולפי"ז נמצא דלעולם חטאת מיפסיל אף מטעם זה דלא שייך ציה תורת הקרבה דלא עלו, והא דבעי לקרא ד"אותה" לפסול בחטאת היינו לאשוויי פסולו צגופו, ונפק"מ בזה כמש"כ הגרי"ז צספרו [לגבי דם הנפש], וא"כ כל זה

סתמא נמי כלשמן דמי, ע"כ. ולכא"ו לדברי הגרי"ז אפשר דאף סתמא נמי פסול, והא דקחני שנוצחו שלא לשמן, הוא משום דאחי לאשמועינן להך חידושא דאיכא פסול מחשבה, והנפק"מ בזה הוא כמש"כ הגרי"ז לענין אס יש דם הנפש שלא יחזור ויקבל. ושמעתי שמרן וצוק"ל לעת זקנותו נתעורר בזה, ועמד בזה בצ"ע על דבריו".

הערה ב' של הג"ר אליהו ברוך פינקל על דברי הגרי"ז

[ב] ועוד העיר הג"ר אלי' ברוך זצ"ל שם הערה נוספת, וז"ל: "ויש לעיין צדבריו, דהנה להו"א דגמ' צריש זכאים דסתמא פסול, מצואר צגמ' דהיכא דשחט צסתמא הוי כאילו שחט להדיא שלא לשמה, דבעולה ושלמים כשר ולא עלו וצפסח וחטאת הרי הוא פסול, ולכא"ו ז"ע, דכיון דאף צהו"א דגמ' הרי סתמא ומחשבה הפוסלת הוו צ' דינים חלוקים, א"כ צשלמא צמחשבת פסול ממש ילפי' לה מקראי לחלק בין פסח וחטאת לשאר קרבנות, אצל לענין פסול סתמא מנ"ל לחלק בין פסח וחטאת שיהא פסול לגמרי, לעולה ושלמים דכשר ולא עלו".

"ובבר' מתבדרן בי מדרשא, דהגרי"ז העיר בעיקר דבריו מדברי רש"י בריש זבחים [ד"ה כשרים] וז"ל, כשרים אע"פ שמנוחתן לשוחטן לשמן, עכ"ל. דיש להעיר, דהא דהוה צעי' למיפסל להו לאו משום לתא דמנוחתן לשוחטן לשמן הוא, אלא מנד מחשבה הפוסלת וכמו פיגול וכדומה, וא"כ ז"ע דמאי שייאטיה דמנוחתן לשוחטן לשמן להכא. והוביח הגרי"ז דהנך תרי דיני מיתלי תלו זו בזו, דאי לאו הך דינא דמנוחתן לשוחטן לשמן, לא היה

שייך רק למסקנא דיקוד פסולא דשלח לשמה הוא משום דהוי מחשבה הפוסלת, אבל להו"א דגמ' דסתמא נמי פסול, וא"כ בשוחט דסתמא לעולם לא הוי פסולו בגופו, וא"כ לא בעי' זזה קרא ליפסול לגמרי דסתמא ובלא"ה פסול הואיל וסתמא אינה צאה בנדבה. ולפי"ז ניחא, דלעולם מנל עיקר מנאות הלשמה אין זה פוסל לגמרי אלא רק מלעלות לשם טובה, והא דסתמא פסול לגמרי הוא מטעמא אחרונה שאינה צאה בנדבה, וכל זה הוא רק דסתמא, אבל דמחשבה הפוסלת דסתמא איכא קראי לחלק וכנ"ל".

הערה ג' של הג"ר אליהו ברוך פינקל על דברי הגרי"ז

ג] עוד העיר הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל ב"קונטרס הערות בדברי מרן רי"ז הלוי" על עיקר יסודו של הגרי"ז, וז"ל: "בעיקר יסוד זה של הגרי"ז יש מתחכמים שאומרים שהוא מדברי אביו הגדול הגר"ח, דהנה התוס' במנחות [דף נב: ד"ה מה טעם] כתבו, דמי שעושה ציצית לשם ציצית ולשם נסיון פסול, ודמי למנחה שקמנח לשמה ושלח לשמה, ובקובץ שיעורים [ח"ב סי' כב] הביא להקשות בשם הגר"ח דמה ראייה איכא ממנחה לציצית, דבשלמא דקרבנות הפסול שלח לשמה אינו מפאת העדר הלשמה, דהא אין צריך לשמה וכדאמר' דגמ' דסתמא לשמה קאי, ובהכרח יסוד הפסול הוא משום דהוי מחשבה הפוסלת, וכעין מחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ומשו"ה אף אם חישב לשמה ושלח לשמה, לא מהני מידי, שהרי סו"ס איכא זזה נמי מחשבת שלח לשמה הפוסלת, משא"כ ציצית דלאו משום לתא דמחשבה הפוסלת הוא,

וכל החסרון ציצית הוא רק מחמת העדר הלשמה, הרי זזה שפיר איכא למימר דכשישכח לשמה ושלח לשמה שפיר דמי, דסגי לן זמה שחישב נמי לשמה. ולכאוי' זהו ממש ביסודו של הגרי"ז דמחשבת שלא לשמה לאו היינו העדר לשמה אלא מחשבה הפוסלת. אלא דדבר זה פלא הוא, שלא הזכיר הגרי"ז מדברי אביו בזה בלום".

[ובסוגריים להקונטרס שם הובאה כאן הערת הגאון רבי חיים מאיר שטיינברג שליט"א בעל "משנת חיים" וז"ל: "והגרא"ל שטיינמן זצ"ל סיפר דאמנס מרן הגרי"ז הוא אשר חידש את החידוש דשלח לשמה אינה עקירת הלשמה - דהלשמה לא נעקר - אלא היא מחשבה הפוסלת, ואמר את החידוש הנזכר להגאון רבי אלחנן ופרמן זצ"ל, והגרא"ו לא הסכים לקבל חידוש זה, והם הלכו ברחובות בריסק ודנו בזה בקול רעש גדול, זה אומר כה וזה אומר אחרת, לבסוף אמר הגרי"ז להגרא"ו נכנס לאבא ונשאל אותו מה דעתו בזה, ונכנסו למרן הגר"ח ובל אחד מהם אמר את דעתו, והגר"ח הסכים עם דברי בנו הגרי"ז, ולבן הגר"ד אלחנן זצ"ל כתב בן בשם מרן הגר"ח (עי' בקובץ שיעורים ח"ב סימן כ"ב), עב"ל הערת בעל משנת חיים.]

ובמשיך הגרא"ב זצ"ל: "וציזת ז"ע, שהרי היה לו להביא את דברי התוס' הללו, שהרי הגרי"ז עצמו בסו"ד נקט דעת התוס', דהס סברו דאף מחשבת שלח לשמה דקרבנות לאו מחשבה הפוסלת היא, אלא משום לתא דחסרון לשמה הוא, והו"ל להביא ראייה נפלאה לזה מדברי התוס' במנחות

פ"ה דלימורי קדשים קלים שעלו על המזבח קודם זריקה "לא ירדו" דנעשה "לחמו של מזבח", א"כ חזינן דמשכח"ל היכ"ת דאיכא קיום דין הקטרה בקרבן אף קודם זריקה, וא"כ ז"צ למה ליכא פסול שינוי בעלים אף בהקטרה.

ואינן לומר דהך ד"אס עלו לא ירדו", לא הוא קיום דין הקטרה צעיקר "שס הקרבן", אלא הוא קיום דין הקטרה צ"מוקטר עצמו" בלצד, ולעולם באמת לא משכח"ל היכ"ת של "הקטרת קרבן" קודם זריקה, דהנה יעויין באור שמח [הוספות לסוף זמנים, פ"ב מפסוהמ"ק הכ"ו] שנקט דצכה"ג אע"פ שנאצד כל הצעה, מ"מ אכתי מצי לזרוק על הך הקטרה שעלו, ולא אמרי' דהוי חסרון צדינא ד"אס אין צטר אין דס" [דא"א לעשות זריקה רק כשנתייחס לצטר], שהרי הך הקטרה גופא נחשבת "יש צטר", אשר מוכח ומצואר מדברי האו"ש דהך הקטרה חשיבא קיום דין הקטרה צעיקר "שס הקרבן", ולא רק צמוקטר בלצד, דאל"כ לא הוא אמרינן דע"י הך הקטרה נתקיים דין "יש צטר", וא"כ הדק"ל דשפיר משכח"ל היכ"ת של קיום דין "הקטרת קרבן" קודם זריקה, וצ"ע.

ופי' הגרי"ד בזה, דצ"ל דרק צעבודות שהן ל"צורך הזריקה" כגון שחיטה קבלה והולכה, אפשר לחשוב צהן על הזריקה, דכיון שצעיקר הסדר שלהן באים קודם זריקה, הרי הן חשיבי "מכשירים לזריקה", משא"כ בהקטרה, אף דמשכח"ל היכ"ת שצאה קודם זריקה, מ"מ כיון דלא הוא מצד העיקר דין סדר שלו לא חשיב "מכשיר צזריקה", וזהו כוונת החוס' "וצשעת הקטרה כצר מרק

דברי בעל "אילת השחר" אודות הא דמביא

ה"קובץ שיעורים" חידוש זה בשם הגר"ח

הנה ראיתי בספר "אעלה בתמר" [משולחנו של בעל אילת השחר על תורת בריסק, עמוד ק"ב] שכתב בזה"ל: "שאלו את רבינו [הגר"ר אהרן לייב שטיינמאן זצ"ל] על דבר חידוש הגרי"ז המפורסם בענין "שלא לשמה" בריש זבחים, דהלא הקובץ שיעורים (ה"ב סימן ב"ב) מביא יסוד זה בשם הגר"ח, וענה רבינו, שבאמת מתחילה הגרי"ז חידש את זה, ואח"כ אמר את זה להגר"ר אלחנן, ור' אלחנן הן על זה, והלכו ונתווכחו הלוך ושוב ברחובות בריסק, עד שלבסוף שאלו את הגר"ח, והגר"ח הסכים לחידושו של הגרי"ז, ומשום כך כבר הביא את זה ר' אלחנן בשם הגר"ח, עב"ל.

קושיית הגרי"ד בדברי התוס' אמאי לא משכח"ל היכ"ת של הקטרה קודם זריקה

תוס' ד"ה כל הזבחים, צא"ד: "משום דהנהו ו' דצרים ל"ש לפרש צשעת הקטרה, דצשעת הקטרה לא משכחת לשס זוצת, דשינוי בעלים לימא אלא צשוחט ע"מ לזרוק וכו', וצשעת הקטרה כצר מרק הדס", עכ"ל. ומצואר צמוס' דכל הטעם שא"א לפרש שינוי בעלים צשעת הקטרה, היינו משום דל"ש היכ"ת של הקטרה קודם זריקת הדס, ומשמע דלו יצויר דמשכח"ל היכ"ת של הקטרה קודם זריקת הדס, שפיר הוא מצי לקיים הפסול שינוי בעלים אף בהקטרה.

והקשה הגרי"ד דהלא מצואר לקמן דף

**קושיית מו"ר הגר"מ דיק לפני רבו הגרא"י הלוי
באמצע השיעור על דברי הגרי"ו הנ"ל**

והנה שמעתי מהג"ר צבי קפלן שליט"א
[ראש ישיבה בירושלים עיה"ק
ומגדולי תלמידי מרן הגרא"י הלוי שליט"א
ראש ישיבת בריסק], דבתקופה שזכה
לשמוע שיעור מפי מרן הגרא"י הלוי
שליט"א עמ"ם ובחים בישיבת בריסק, היה
שם בחור אחד מהאריות שבחבורה, ושמו
הגאון ר' מרדכי דיק שליט"א, והקשה
קושיא עצומה באמצע השיעור על דברי
הגרי"ו הללו, וזהו תוכן דבריו: הנה איתא
בגמ' להלן דף כ"ו, דאין המחשבת שלא לשמה
נפסל אלא ב"מי שראוי לעבודה ובדבר הראוי
לעבודה", ולדוגמא היכא דהכחן עשה
העבודה ב"יד שמאל" דתו "אינו ראוי
לעבודה", צכה"ג לא איכפת לן צמה דחישב
זה גם מחשבת "שלא לשמו", דהא צכה"ג הרי
המחשבה הפוסלת לא חיילא כל עיקר, דהא
איכא תנאי דכדי למיחל "פסול מחשבה" צעינן
דוקא "דבר הראוי לעבודה".

ואשר לפי"ו הקשה מו"ר הגר"מ דיק
שליט"א קמיה דרביה הגרא"י הלוי
שליט"א ראש ישיבת בריסק באמצע
השיעור, דלכאורה צ"ע איך שייך כלל למיחל
שום פסולא ד"מחשבת שלא לשמה" כל עיקר,
הרי מאחר דבכל "מחשבת שלא לשמה" איכא
ב' חסרונות נפרדים, האחד מלד ה"העדר
וחסרון לשמה" כמו בכל "סתמא לשמה"
דפסול, והשני מלד ה"מחשבה הפוסלת" דחייל
בעלם ההקדשה, מעתה צ"צ היאך שייך
להחפס כלל ה"מחשבה הפוסלת" בכל הקרבן,
הרי מאחר דיש כאן "העדר וחסרון לשמה",
נמצא דכבר נעשה הקרבן ל"דבר שאינו ראוי

דברי הגרי"ו בזה בספרו, ככתבן וכלשונו
וראינו להעתיק בזה לשונו של הגרי"ו
וצ"ל בספרו שם, להבחרת
הענין, וז"ל: "ונראה דכן הוא מוכרח גם
מגוף הסוגיא עצמה, דקסקיל וטרי מנלן
דסתמא כשר בקרבנות, והרי צאמת איכא
כמה דינים צמחשבת שלא לשמה הפוסלת
בקדשים דלפינן להו מקראי, כדילפינן מקרא
דרק קדשים מחללים קדשים ואין חולין
מחללים קדשים, וצשינוי בעלים ילפינן מקרא
דצעינן דוקא חזירו דומיא לדיה שיהא
מחוייב כפרה כמותו. ולשמעון אחי עזריה
צמחני' דיש זכאים שם ילפינן מקרא דרק
צנמוך מהן מחללים ולא צמורס מהן, אשר
מכל הלין מצואר דרק ע"י מחשבה נפסלין
ולא צסתמא וכו', ומאי ס"ד למימר דגם
צסתמא פסול".

"אלא ודאי במש"ב דבאמת שני דינים
נפרדים הם, עגס דין לשמה הוא
פסולא לחוד, ומחשבת שלא לשמה הוא
פסולא לחוד מכה דין פסול מחשבה, ואף אם
היה הדין ד"סתמא פסול", מ"מ צמחשבת שלא
לשמה יש צה פסול נוסף של "פסול מחשבה".
ונפק"מ לפסול כל הקרבן על ידי זה אף דם
צצואר, שזהו רק ע"י פסול מחשבה
וכמשנ"ת, וא"כ ממילא דאין ראייה כלל
ד"סתמא כשר" מכל הלין דיני שנאמרו
צמחשבת שלא לשמה, דנימא דכולהו קיימי
לענין הדין הנוסף של פסול מחשבה, ואין הכי
נמי דהעבודה נפסלת גם צסתמא משום דין
חסרון לשמה, אבל דין "פסול מחשבה" הוא
פסולא צפני"ע, ויש לו דינים מיוחדים מה
מיקרי מחשבת שלא לשמו הפוסלת", עכ"ל
הגרי"ו שם.

כלפי א זייטיגער פסול איז דא א סכרא פון
'אינו ראוי לעבודה', אבער נישט ווען די
חסרון איז 'שלא לשמה' אליין, עכ"ל.]

ביאורו של הג"ר צבי קפלן לתשובת רבו

הגרא"י הלוי שליט"א

והוסיף הג"ר צבי קפלן שליט"א לבאר
את דברי רבו הגרא"י הלוי
שליט"א, דלו יזייר שאחד שוטט על מנת
לאכול חוץ לזמנו, ואח"כ חישב עוד פעם
מחשבת פיגול בשעת ה"קבלה", ואח"כ חישב
עוד פעם בשעת "הולכה" ועוד פעם בשעת
"זריקה", הרי דינו הוא שמקבל "מלקות"
נפרדת על כל פעם שהוא חישב מחשבת פיגול,
דהיינו ד' פעמים מלקות אהא דקעבר אלאו
ד"לא תזבח". והיה מקום להקשות דהיאך
לוקה על פעם שניה של שעת "קבלה", הרי
מאחר דכבר חישב מחשבת פיגול בשעת
"שחיטה" הרי כבר נעשית לדבר ש"אינו ראוי
לעבודה". אולם התירוך לזה הוא פשוט, דרק
לגבי "פסול זדדי" איכא חסרון של "אינו ראוי
לעבודה" לעכב את חלות "מחשבת הפוסלת"
מלחול, משא"כ לגבי דין פסולא ד"מחשבת
פיגול" ענמה, הרי כל הד' עבודות הו"ל
המשך ארוך של "מחשבת פיגול", וזכה"ג
ליכא חסרון של "אינו ראוי לעבודה", דהלא כל
כמה דמקריב צארתו פסול גופא שהתחיל
לחשוב בו, שפיר איקרי "ראוי לעבודה" כלפי
אותו הפסול.

ובמשיך הג"ר צבי קפלן שליט"א לבאר
עפ"י, דהוא הדין נמי צנידו"ד
לגבי פסולא ד"שלא לשמה", דהרי ה"העדר
לשמה" וה"מחשבת הפוסלת" תרווייהו הויין
מכא אוחה גריעותא ד"שלא לשמה", וא"כ

לעבודה", ומעמה כי"ל שייך למיחל דין
"מחשבת הפוסלת" לפסול כל הקרבן, הלא זה
דומה להיכא שעשה העבודה צ"ד שמאל" דמו
לא שייך למיחל שום "פסול מחשבת" בגוף
הקרבן. ואמר הג"ר צבי קפלן שליט"א
שרבו הגרא"י הלוי חשב הרבה אודות
קושיא זו, ואמר שצריך להתיישב בדבר
והמשיך השיעור הלאה.

תשובת הגרא"י הלוי על קושית תלמידו הגר"מ

דיק שליט"א

וביום המחרת בשנכנס ראש הישיבה מרן
הגרא"י הלוי שליט"א לישיבת
בריסק אמר ש"אין באן שום קושיא", דהנה
הך "העדר לשמה" והא דיש "מחשבת
הפוסלת", הלא תרווייהו קאתיין מחמת
פסולא ד"לשמה", וכיון שכן הרי שייכין
אהדדי וחשיבי בחדא פסולא אריבתא, דכל
החסרון של "אינו ראוי לעבודה" הוא רק צסוג
"פסול צדדי" דלא שייך לעכב ה"מחשבת
הפוסלת", דזכה"ג אמרינן דמאחר דאף לולי
ה"פסול מחשבת" בלא"ה נפסל הקרבן מחמת
דין זדדי של "אינו ראוי לעבודה" א"כ לא
נחפס כלל ה"פסול מחשבת", משא"כ הכא
דה"סתמא לשמה" הוי מעין אותו חסרון גופא
של "מחשבת הפוסלת" דתרווייהו מדין
"שלא לשמו" קאתי, שפיר חיל דין פסולא
ד"מחשבת הפוסלת" לפסול את כל הקרבן,
לגבי פסול זה ד"שלא לשמה" גופא הרי כל
כמה שיש כאן הקרבה ד"מחשבת הפוסלת",
הרי נעשית ביחד עם ה"העדר לשמה".

[ו"ל הגרא"י הלוי: א ויפיל הקרבה עם
טוט זאך דא, טוט זאך עם אויף אזוי
פיל, מיט א פסול מחשבת אויכעט, ווייל נאר

"והגרא"ל מאלין העיר בזה, דאי אמרי' דסתמא פסול היאך נחפס בזה גם מחשבה הפוסלת לאשוויי להנך נפק"מ, והרי אין המחשבה מועלת אלא בדבר ה"ראוי לעבודה", [ועי' במנחות (דף 97 ה:) דהוא הדין לגבי מחשבת שלא לשמה]."

"ובאמת ללכאו' מנינו כוונה בפסח שנשחט בי"ד קודם חלות בשינוי קודש, דמזואר ברמב"ם דמיפסיל משום לתא דמחשבה הפוסלת, ואע"ג דאפי' אי שחטן בשחרית לשמו פסול דלא הוי זמנו, והתם נמי הוי דבר שאינו ראוי לעבודה, וכבר עמד בזה בכתבי הגרי"ז".

"אבן זה אינו, דגבי פסח אי לאו פסול מחשבה היה באמת חל דין עקירה ע"י מחשבת שלא לשמה, ושפיר היה מתכשר בהכי, [ורק בפסח שנשחט לשמו נפסל משום דאין זה זמנו], ולפיכך חשיב שפיר מחשבה בדבר ה"ראוי לעבודה", שהרי הוא ראוי להיות שלמים באותה שעה [עד כמה שחושב שלא לשמו], ודו"ק. ומעתה הדרא קושיא לדוכתה, דאילו סתמא הוה פסול לא היה שייך שיחול דין מחשבה הפוסלת, דהא הוי דבר ש"אינו ראוי לעבודה".

ובמתרין הג"ר אלי' ברוך וו"ל: "אמנם נראה ליישב לפי משנ"ת לעיל אות י"ב, דאיכא נפק"מ לדין "צעלים מפגלים", וכן היכא דשניס שחטו והאחד חישב שלא לשמה, דבכה"ג לא שייך למיפסל אלא משום לתא ד"מחשבה הפוסלת", וכלפי זה שפיר מיקרי מחשבה בדבר ה"ראוי לעבודה", וכמו"כ איכא לכאורה נפק"מ לענין דין מחשבת מעבודה לעבודה, ודו"ק". [וכוונתו, דיעו"ש באות י"ב

כלפי האי פסולא דשלא לשמה שהתחיל בה מיקרי שפיר "ראוי לעבודה", דהלא מלכד ה"חסרון שלא לשמה" דדיינין עליו עכשיו, הרי אין כאן שום גריעותא אחרת בעלם הקרבן למחשבה ל"דבר שאינו ראוי לעבודה", ולהכי שפיר נחשב כסוג קרבן שיש לו רק חדא חסרון דהיינו "שלא לשמה", אבל מלכד אותו חסרון מיקרי שפיר "ראוי לעבודה", ודו"ק.

דברי הג"ר צבי קפלן שישב מצא קושיות הגר"מ דיק בחידושי הגרא"ל מאלין

ואמר הגאון ר' צבי קפלן שליט"א דלאחר זמן שוב מצא את קושיות מו"ר הגר"מ דיק שליט"א בספר "חידושי רבי אריה לייב מאלין" [ח"צ סימן ז'], וז"ל: "ויש להעיר באמת, דאם סתמא פסול הרי מלכד פסול מחשבה יש כאן חסרון צמעשה העבודה דלא הוי לשמה, וא"כ לא מועיל כלל פסול מחשבה, דהוי דבר שאינו ראוי לעבודה, ורק אם סתמא כשר אז שייך מחשבה הפוסלת, והנה בחידושי הגרי"ז כתב להיפוך, אבל ע"ע באמת", עכ"ל.

הוספה לקושיות מו"ר הגר"מ דיק לרבו הגרא"י מדברי הג"ר אליהו ברוך פינקל זצ"ל

שוב ראיתי ב"קונטרס הערות בדברי מרן רי"ז הלוי" שנכתב בבת"י הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל, [אשר כתבו הגרא"ב זצ"ל בערב ש"ק שלח שנת תשל"ה דרך לימודו, ומובא במילואו בקובץ ישורון חלק מ"א עמוד תקבן], שכתב לדון בהך "קושיות הג"ר לייב מאלין" על הגרי"ז הנ"ל, דלכאו' מצינו עוד קושיא בעין זה לגבי שחיטת פסח י"ד שחרית שלא לשמה, וז"ל:

וכההו"א של הגמ', ואין לנו מקור שני לחדש פסול דגזל קרבן דחברי, וא"כ יש ליישב הסוגיא דדף עו. בפשיטות דנאמר דהתם קאי כמ"ד יאוש כדי לא קני והכי קי"ל, ואל"כ

אין לנו מקור להאי פסול חדש של קרבן גזול, וז"ע, עב"ל ידידי הנ"ל.

דף ג ע"א

**ראיה לדברי הגרי"ז דשל"ש לא חסר בלשמה
מהא ד"לשם חולין כשר"**

בגמ' "אר"י א"ר חטאת ששחטה לשם עולה פסולה, שחטה לשם חולין כשרה", עכ"ל. והנה ראיתי בקונטרס יונת אלם מהגאון ר' יונה מיסקער זצ"ל הי"ד תלמיד חביב של מרן הגרי"ז זצ"ל, שהגרי"ז רצה להביא ראי' מהך גמ' ליסודו הידוע, דבשל"ש חל "מחשבה הפוסלת" ואין כאן חסרון "לשמה" [ובאמת הגרי"ז בספר כתב כן בקינור, אלא דב"יונת אלם" האריך בזה], וז"ל: "ולכאורה ראייה מהא דחטאת לשם חולין כשרה, ואם נימא דע"י שלא לשמו נפקע מסתמא וחסר הלשמה א"כ גם בלשם חולין עכ"פ חסר לשמו, וע"כ דשלא לשמו היא מחשבה הפוסלת אבל בהלשמה לא חסר, ומחשבת לשם חולין לא היא מחשבה הפוסלת", עכ"ל.

מחריב זה, ופרש"י "שאין שמו נתפס על הזבח לעקור שמו ממנו", ולכך אינה מפקעת הסתמא לשמה מהקרבן, אבל לעולם כשיש לשם קרבן אחר, שפיר י"ל דמחשבת שלא לשמה מפקעת הסתמא לשמה מהקרבן, וז"ע.

**ובשהרציתי שאלה זו לפני הג"ר מאיר
חלוי (שליט"א) [זצ"ל], אמר**

לי, שגם הוא שאל כן לאציו מרן הגרי"ז זצ"ל, והשיב לו שדן בזה בלימודו, ובאמת במהדורה קמא [הוצא בקונטרס יונת אלם] כתב הגרי"ז דיש לדחות ראייה זו, אך ז"ע מדוע במהדורה שלפנינו השמיטו, עכ"ל.

ועיי'ן בקונטרס יונת אלם [מהדורה קמא של הגרי"ז] שדוחה ראייה זו, וז"ל: "ויש לדחות, דלשם חולין כיון דאינה מחשבה לחול בגופו של קרבן, דשלא במינו אינו מחריב אינה יכולה להפקיע גם הסתמא", עכ"ל.

**מה שהרצה הג"ר מאיר חלוי זצ"ל קמיה אביו
מרן הגרי"ז זצ"ל**

וראיתי בספר "זבח יעקב" להג"ר יעקב ליברמן שליט"א מגדולי תלמידי הגרא"י חלוי שליט"א, שתמה על ראיית הגרי"ז הנ"ל וז"ל: "והוכחו ז"ב, דהרי הא דלשם חולין כשר, הוא משום דמחשבת "לשם חולין" לא חשיבא מחשבה כלל [דלאו מינה לא

ומבשיך ה"זבח יעקב" טעם מה דלא הביא הגרי"ז בספרו הך דחייה, וז"ל:

"ונראה בכוונת הגרי"ז, דהלל בהכרח גם מחשבת "לשם חולין" איכא עלה תורת מחשבה, כדחזינן דחטאת לשם חולין אף דכשרה מ"מ לא עלתה לבעלים לשם חובה [לקמן דף נו. ר"מ פסוהמ"ק ט"ו ד'], ומזה הוכיח הגרי"ז דמחשבת שלא לשמה אינה

זה דהא מיהת אינו עולה לבעלים, דחילו הוי עלו נמי לשם בעלים הוי אמרינן דהסיבה דכשר הוא משום דלאו מינה לא נחפס צה כלל, אצל אין שום ראייה דלא חסר לשמה.

ובאמת יש ליישב תמיהת הג"ר שמואל אויערבאך זצ"ל על הגרי"ז, עפ"י יסודו של ה'אזי עזרי' [פט"ו מפסוקהמ"ק ה"ד], שכתב לחדש דדין דלשם חולין כשר ולא עלו אין זה מפני שינוי קודש ופסול שלא לשמה, אלא הוי דין בפנ"ע דילפינן מ"מואל שפתיך תשמור" דלעלות לחובה נריך שיקריב לשם נדרו, ואין זה ענין כלל לפסול של"ש, ולפי"ז מיושבת שפיר ראיית הגרי"ז מהא דלשם חולין כשרה, דלעולם מנד דינא ד"שלא לשמה" לאו מינה לא מחריב צה כלל, וזה דלא עלו לשם בעלים הוי דין אחר לגמרי, דכל שלא קיים עבודתו כדינו, הוי דין מנד ענמו דילפינן מקרא ד"מואל שפתיך תשמור" דלא עלו לבעלים לשם חובה.

הערת מו"ר הגאון ר' יחיאל שרייבער שליט"א על תירוצו של הג"ר יעקב ליברמן שליט"א והעיר מו"ר הגאון ר' יחיאל שרייבער שליט"א ר"מ בישיבה גדולה מאור התורה, [צמכתב שנדפס בתחלת הספר], וז"ל: "לפי ד' האזי עזרי, נדחה לכאורה תירוצו של הג"ר יעקב ליברמן שליט"א, דלכאורה עדיין אפשר לומר, דמחשבת לשם חולין אינו נחפס צהקרבן, וכפשוטו ד' רש"י, ומה שאינו עולה לשם חובה, אינו מחמת שחל פסול צהקרבן, אלא דין אחר הוא, דכדי לעלות לשם חובה נריך להקריב לשם נדרו", עכ"ל.

מפקעת הסתמא לשמה, דאל"כ הו"ל לפסול את הקרבן לגמרי מאחר דחלה המחשבה לענין שלא עלו לבעלים לשם חובה", עכ"ל.

הערת הגאון ר' שמואל אויערבאך זצ"ל על ראיית הגרי"ז מ"לשם חולין"

ובאמת מצאתי בריש ספר "אמרי חן" להג"ר יהודה העשיל לעווענבערג שליט"א, שמביא מכתב מה שכתב לו הגאון הגדול ר' שמואל אויערבאך זצ"ל [משנת תשל"ח], ובא"ד כתב לו על דברי הגרי"ז אלו בזה"ל: "ומבבר עמדתי בזה על דברות מרן הגרי"ז ז"ל בספרו, שהוכיח לכברתו דלא נעקר הלשמה מהקרבן, מהך גמ' דלשם חולין כשר, דמוכרח דאינו עוקר במחשבתו הלשמה, ולא באר לן מרן ז"ל, דהרי אדרבה מהך שלא עלתה לשם חובה, אף דלאו מינה לא מחריב, משמע דמ"מ חסר הלשמה", עכ"ל.

וזהו ממש היפוך ממה שהקשה הג"ר מאיר הלוי זצ"ל להגרי"ז, שהרי הגר"מ הלוי הקשה מהי הראיה מלשם חולין, הרי כיון דלאו מינה הוא לא נחפס צה כלל. אולם לאידך גיסא הג"ר שמואל אויערבאך זצ"ל הק' דמהא דלשם חולין אינו עולה לשם בעלים, חזינן דהא מיהת חסר לשמה, דאל"כ הוי עולה נמי לשם בעלים.

אולם לפי דברי ה"זבח יעקב" יולא, דמהא דאינו פסול לגמרי מוכח דלא חסר לשמה, דחילו היה חסר לשמה הויא פסול לגמרי ולא רק "אינו עולה לבעלים", ועוד מוצא מדבריו דכל ראיית הגרי"ז מיוסדת על

סימן ג

בגדר מחשבת שלא לשמה ובדברי מרן הגרי"ז זצ"ל

ומדברי רש"י נ', דפסול דשלא לשמה הוא משום חסרון לשמה. דאף דסתמא כלשמה דמי, מ"מ כשחשב להדיא שלא לשמה ליכא ה"סתמא לשמה" ונפסל הקרבן משום חסרון לשמה. [וכמו לק"ד דמדמיין ל' לדין לשמה צגט, שפסולו מחמת חסרון לשמה]^{יב}.

[ב] אמנם מרן הגרי"ז זצ"ל צה"ל מעה"ק (עמ' לה ד"ה והנראה) הוכיח דאין

[א] איתא בזבחים (ז:), רמי רצח כו' תנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כו', טעמא דשלא לשמן הא סתמא עלו נמי לבעלים לשם חובה, אלמא סתמא נמי כלשמן דמי. ורמינהי כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול, וסתמא נמי פסול. ומשני, זבחים בסתם לשמן עומדין, אשה בסתמא לאו לגירושין עומדת. ופירש"י, זבחים בסתמן לשמן עומדין, הילכך כל כמה דלא עקר שמייהו צהדיא הוו לשמן, עכ"ל.

יב. והיה אפשר לבאר, דסתמא כלשמה דמי, היינו דחשבינן ל' כאילו כיוון להדיא לשמה, וממילא כשמחשב שלא לשמה נפסל הקרבן משום חסרון כוונה לשמה. אולם זה לא יתכן כלל, דבכמה דוכתי מוכח דלהכשר הקרבן לא צריכינן כלל לכוונתו, וגם בלא כוונתו הקרבן כשר. דהנה קיי"ל (זבחים ג.) חטאת ששחטה לשם חולין כשרה (ולשיטת התוס' שם ב. ד"ה לשם גבוה, כל הקרבנות חוץ מפסח וחטאת כשרים לגמרי ועולים נמי לבעלים לשם חובה, ע"ש). וכן חישוב שלא לשם קרבן זה [בלא שחישוב לשם קרבן אחר], לא מצינו בשום דוכתא שיפסל הקרבן על ידי זה. וכן שחט לשם גבוה מהן כשרין לדעת שמעון אחי עזריה (שם ב., ולחד צד בגמ' שם יא. גם עולים לבעלים לשם חובה). וכן קמץ מנחת מחבת לשם מרחשת כשרה ועלתה לבעלים לשם חובה לר"ש (במנחות ב.). וכן עקירה בטעות לא היא עקירה (מנחות מט.). וכן אין מחשבת של"ש פוסלת בגברא או בדבר או במקום שאינו ראוי לעבודה (שם ה.). וכן אין מחשבת שינוי בעלים פוסלת כשאינו מחוייב כפרה כמותו (זבחים ג.). וכן חישוב בלבו בלא שיוציא בפיו אין הקרבן נפסל. (לרש"י זבחים מא: ד"ה כגון, ובמנחות ב: ד"ה אבל, והתוס' זבחים ב. סוד"ה כל נסתפקו בזה). וכן קטן ששחט [דאין כוונתו כוונה], נקטו התוס' (זבחים ב: ד"ה זבחים) בקושייתם דהקרבן כשר משום דסתמא כלשמה. הרי דכשר בכל הגי גווני אף דלא כיוון לשמה.

וע"כ צ"ל דגם בלא כוונה לשמה הקרבן קרב ממילא לשמה [ומרן הגרי"ז זצ"ל בהל' מעה"ק (עמ' לה ד"ה והנראה) ביאר בזה וז"ל, דיסוד דין זה דזבחים בסתם לשמן עומדים הוא חלות דין בגוף הקרבן שהוא קרב ממילא לשמו ולא מהניא ע"ז גם מחשבתו שחשב בהדיא להיפוך כו' ע"ש], והא דמחשבת שלא לשמה פוסלת הקרבן, הוא משום דמחשבת

מחשבת שלא לשמה עוקרת הסתמא לשמה, וע"כ דפסול דשלא לשמה אינו משום חסרון לשמה, אלא דהוי דין צפני"ע מדין פסול מחשבה דמחשבת שלא לשמה פוסלת את הקרבן ככל שאר מחשבות הפוסלות צקדשים".

ועיי"ש שהוכיח כן מהא דשחט חטאת לשם חולין כשרה, אף שחישב זה להדיא שלא לשמה. והוכחתו ז"צ, דהרי הא דלשם חולין כשרה הוא משום דמחשבת "לשם חולין" לא חשיבא מחשבה כלל [דלאו מינה לא מחריב זה, ופירש"י שאין שמו נתפס על הזבח לעקור שמו ממנו], ולכך אינה מפקעת הסתמא לשמה מהקרבת [ואשר מה"ט לא הוכיח מרן הגרי"ז משאר מחשבות שאינן פוסלות (עי' בהערה יב), דלאו מחשבות נינהו למיעקר], אצל

לעולם כשחישב לשם קרבן אחר, שפיר י"ל דמחשבת שלא לשמה מפקעת הסתמא לשמה מהקרבת, וז"ע.

ובשחרציתי שאלה זו לפני הג"ר מאיר הלוי שליט"א, אמר לי, שגם הוא שאל כן לאציו מרן הגרי"ז ז"ל, והשיב לו שדן בזה בלימודו, וצאמת צמהדורא קמא (הוצא צקונטרס יונת אלם) כתב הגרי"ז דיש לדחות רא"י זו. אך ז"ע מדוע צמהדורא שלפנינו השמיטו.

ונראה צכוונת הגרי"ז, דהלא צהכרת גם מחשבת "לשם חולין" איכא עלה תורת מחשבה, כדחזינן (וצחים מו:; ר"מ פסוקה"מ טו, ד) דחטאת לשם חולין אף דכשרה מ"מ לא עלתה לצעלים לשם חובה. ומזה הוכיח הגרי"ז דמחשבת שלא לשמה אינה מפקעת הסתמא לשמה, דאל"כ הו"ל

שלא לשמה "עוקרת" את הסתמא לשמה [נושפיר נאמרו בה דינים באיזה אופן היא עוקרת את ה"סתמא לשמה"] וממילא נפסל משום חסרון לשמה כד' רש"י הנ"ל.

יג. ומרן הגרי"ז זצ"ל (במהדו"ק, הובא בקונ' יונת אלם) הוכיח דפסול של"ש הוא דין מחשבה הפוסלת ולא חסרון לשמה גרידא, מהא דמבואר בפסחים (עג:; דפסול דשלא לשמה הוי בכלל פסולו בגופו דדינו שישרף מיד. ואי נימא דפסולו הוי רק משום חסרון לשמה, אמאי חשיב פסול הגוף וטעון שריפה, כיון דאי"ז חלות דין פסלות אלא חסרון הכשר לחוד [דומיא דנשפך הדם דאינו בשריפה אלא טעון עיבור צורה], וע"כ דפסול דשל"ש הוי חלות דין פסלות בהקרבת מדין פסול מחשבה.

ונפק"מ בזה כ' מרן הגרי"ז זצ"ל בקיבל מקצת דם שלא לשמו ונשאר דם הנפש, דגם דם הנפש שנשאר בצואר נפסל, אחר דמחשבה פוסלת לכל הקרבן. וכן משמע מהתוספתא (קרבנות ג, ד), אך בהגהו' הגר"א שם (אות ח) משמע איפכא, דיכול לחזור ולקבל, רצ"ע. וכן נפק"מ בהוליד דם של"ש במקום שאין צריך להלך, דלא אמרי' דל מהכא חלק זה של ההולכה וכשר, אלא הקרבן נפסל ע"י מחשבתו מדין מחשבה הפוסלת.

וכן נפק"מ בהא דלא נעקר הסתמא לשמה ופסול רק משום דין מחשבה הפוסלת, בחישוב של"ש בחצי מתיר (כגון בקומץ ולא בלבונה, או באחד מסימני השחיטה), דכשר למ"ד אין מפגלין בחצי מתיר (לד' מרן הגרי"ז דדין דאין מפגלין בחצי מתיר נאמר לא רק במחשבת פיגול אלא גם בשאר מחשבות הפוסלות), דאי נעקר הסתמא לשמה גם בכה"ג נפסל משום חסרון לשמה.

לפסול את הקרבן לגמרי מאחר דחלה
המחשבה לענין שלא עלו לצעלים לשם
חובה.

של"ש למידן ע"ס מעשה ההקרבה כמעשה
הקרבה במחשבת של"ש אף דלא שייך כן
בפיגול.

[ג] אולם עיקר דברי הגרי"ז ז"ל ל"ע
מסוגיית הגמ' (קיד:), דהנה במתני'
ריש פרק פרת חטאת תנן דמחוסר זמן
שהקריב אשמו בחוץ פטור, משום דאינו
ראוי בפנים. וקאמר עלה רב חלקי' בר
טובי, לא שנו אלא לשמו אצל שלא לשמו
חייב, הואיל וראוי לשלא לשמו בפנים.
ומצואר דשייכא מחשבת שלא לשמה בחוץ.
ולכאורה לפי"ד הגרי"ז ז"ל, דיסוד דין
מחשבת שלא לשמה הוא דין מחשבת
הפוסלת ככל שאר מחשבות הפוסלות
צקדשים, איך יתכן דין מחשבת שלא לשמה
הפוסלת בחוץ כיון דליכא שם הקרבת קרבן
למיפסל, כי היכי דלא שייך שם דין מחשבת
פיגול (וכבר הערנו כן בפנים עמ' נח
ע"ש), וז"ע.

[ה] וזוה ניחא דברי התוס' במנחות (מו.
ד"ה עד) אשר לכאורה דצריהם
סותרים לד' הגרי"ז, ע"ש שכתבו לחלק
צין מחשבת שלא לשמה למחשבת פיגול,
ד"שלא לשמה עוקר הקרבן ועושהו קרבן
אחר", משא"כ במחשבת פיגול. ולהג"ל י"ל
דכוונתם לחלק, דכשקרב של"ש נחשז ע"ס
ההקרבה למעשה הקרבה אחר, משא"כ
מחשבת פיגול דלא חלה בע"ס מעשה
ההקרבה לדונה כמעשה הקרבה אחר,
וכמשנ"ת י".

[ו] גם יש לבאר זוה דברי הירושלמי
בפסחים (ה, ב), צהא דס"ל לרבי
יוחנן (זבחים ט:): בשחט לשמה ע"מ לזרוק
דמה שלא לשמה, דפסול משום דמחשבת
מעבודה לעבודה, קאמר שם בירושלמי
דטעמו משום דנעשה משעה ראשונה
כאילו שחטו לשמו ושלא לשמו. ולדברי מרן
הגרי"ז ז"ל ל"ע, למ"ל הך טעמא דנעשה
כאילו שחטו לשמו ושלא לשמו, הול"ל
דפסול מחמת זה גופא שחישז בשעת
שחיטה על הזריקה, דומיא דמחשבת פיגול
כשחישז בשחיטה לזרוק דמה חוץ לזמנו
דפסול, ומדוע הוצרך הירושלמי לטעם
דע"ס השחיטה נעשה של"ש, וז"ע.

[ד] ויתכן דגם לד' הגרי"ז ז"ל דיסוד
פסול מחשבת שלא לשמה, הוא דין
מחשבת הפוסלת, מ"מ שניא ממחשבת
פיגול, דצ"ל ש"ס המחשבה היא כמעשה
ההקרבה, והמחשבה דחיילא בע"ס מעשה
ההקרבה היא הפוסלת את הקרבן.
[דדיינין לע"ס מעשה ההקרבה כמעשה
הקרבה במחשבת של"ש]. משא"כ בפיגול
דאין המחשבה כמעשה ההקרבה אלא צרוף
הקרבת [דאין מחשבתו חלה בע"ס מעשה
ההקרבה לדונה כמעשה הקרבה במחשבת
פיגול]. ולכך גם בחוץ שייך דין מחשבת

אמנם לפי משנ"ת מצואר היטב, דהא
דמחשבת שלא לשמה פוסלת, אי"ז
דין פסול מחשבת גרידא כמחשבת פיגול